

Література.

1. Огійчук М.Ф., Сколотій Л.О., Беленкова М.І. та ін. Фінансовий та управлінський облік за міжнародними стандартами: Підручник // За ред. проф. М.Ф. Огійчука. 7-ме вид., перероб. і допов. Київ: Алерта, 2016. – 1040 с.
2. Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту (зі змінами та доповненнями): Наказ Міністерства фінансів України № 1247 від 04.10.2011 р.
3. Огійчук М.Ф., Рагуліна І.І., Новіков І.Т. Аудит: Навч. посібник. Вид. 4-те, перероб. і допов. Київ: Алерта, 2020. – 852 с.
4. Рагуліна І.І. Питання організації внутрішнього аудиту // Матеріали підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького складу, наукових співробітників, аспірантів і здобувачів факультету обліку і фінансів факультету менеджменту і економіки, факультету інженерів землевпорядкування ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Частина І. Харк. нац. аграр. ун-т, 2014 р., Харків. С. 146–148.
5. Рагуліна І.І. Сутність і значення внутрішнього контролю на підприємстві // Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу та фінансів в агропромисловому виробництві: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 200-річчю ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 9-10 листопада 2016 р.) / Харк. нац. аграрн. ун-т. Харків. ХНАУ, 2016. С. 193–196.

СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА НАРАХУВАННЯ ТА СПЛАТИ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ: СУТНІСТЬ ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

КУРГАНСЬКА М.Г., СТУДЕНТКА*
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В. В. ДОКУЧАЄВА

Метод судово-бухгалтерської експертизи має декілька понять, проте ми найбільше погоджуємося з О.А. Скорба, що дає таке визначення цього поняття «це спосіб дослідження експертом бухгалтером за завданням слідчих органів або суду господарських операцій, відображених у бухгалтерських документах і реєстрах, з метою здобуття відповіді на питання, що виникли в процесі

* Науковий керівник – Ковальова О.В., к.е.н., доцент

розслідування або судового розгляду кримінальних, цивільних або арбітражних справ» [1].

На сучасному етапі розвитку економіки та фінансових відносин одними з лідируючих правопорушень, які розглядаються на практиці судовим експертом-бухгалтером, є ухилення від сплати податків.

До податкових злочинів можуть бути причетні керівники, головні бухгалтери, касири, працівники бухгалтерії, які підписували бухгалтерські документи, матеріально відповідальні особи та ін. Саме вони є суб'єктами даних правопорушень [2,4].

Як і будь-які злочини, правопорушення, що пов'язані з податками, мають свої характерні ознаки скоєння, а саме: використання різних розрахункових рахунків в установах банків; навмисне відображення операцій, що виконані пізніше за звітний період; приховування об'єктів оподаткування через надання зведень про тимчасове припинення виробництва і господарських операцій; відображення більшої чисельності працівників певних категорій, що надає право застосування пільг; відображення суми прибутку менше, за реально отриману, а також збільшення даних про матеріальні витрати; ухилення від сплати акцизного збору і податку на додану вартість за допомогою фальсифікації ввізних митних документів; ухилення від сплати акцизного збору при постачаннях товарів в Україну як комплектуючих; ухилення від оподаткування доходів, отриманих резидентом України від розміщення коштів за кордоном [4].

Об'єктами СБЕ з питань ухилення від сплати податків і зборів є: оригінали акту про перевірку фінансово-господарської діяльності підприємства, організації чи установи державною податковою службою з усіма додатками; пояснення керівника, головного бухгалтера та інших посадових осіб щодо висновків перевірки в письмовому вигляді; документи, облікові реєстри, форми фінансової та податкової звітності, що підтверджують факти порушень зі сплати податків – оригінали, що вилучаються; дані про майно підприємства, наявність і рух грошових коштів на рахунках у банку; інші матеріали справи (договори, аудиторські висновки, акти ревізій, висновки інших судових експертиз тощо) [3, 5].

Отже, ми робимо висновок, що методика проведення судово-бухгалтерської експертизи правопорушень, пов'язаних із ухиленням від сплати податків і зборів, передбачає такі дії бухгалтера-експерта: установлення фактів порушення податкового законодавства, які призвели до заниження або ухилення від сплати податків, зборів та

інших платежів у бюджет; підтвердження розміру матеріального збитку, встановленого матеріалами документальної перевірки; установлення обставин, які сприяли ухилянню від сплати податків; підтвердження клопотання посадових осіб, діяльність яких було піддано розслідуванню, з питань повноти і правильності нарахування та сплати податків до бюджету; установлення осіб, які несуть відповідальність за повноту і правильність нарахування і сплати податків до бюджету та які допустили вказані правопорушення.

Таким чином, злочини в оподаткуванні є одними з найрозповсюдженіших в економічній сфері. Найпопулярнішими є приховування прибутків, ухилення від сплати податків і зборів. Тому судово-бухгалтерська експертиза в таких справах потребує значного терміну та суттєвих витрат грошових коштів.

Література.

1. Бутинець Ф.Ф. Судово-бухгалтерська експертиза: опорний конспект лекцій. Житомир: ПП "Рута", 2004. 460 с.

2. Волкова І.А. Судово-бухгалтерська експертиза: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 84 с.

3. Методичні прийоми та організація експертних досліджень окремих аспектів діяльності підприємств та організацій: опорний конспект лекцій. Львів: НУ ЛП. 2017. URL: https://arm.naiiau.kiev.ua/books/sud_buh/files/Tema_19.pdf

4. Скосир, Ю. М. Особливості судово-бухгалтерської експертизи порушень, пов'язаних з ухиленням від сплати податків. *Інноваційний розвиток інформаційного суспільства: економіко-управлінські, правові та соціокультурні аспекти* : зб. матеріалів V Міжнарод. наук.-практ. інтернет-конф. студентів, аспірантів і молодих учених, м. Чернігів, 23 грудня 2016 р. Чернігів: ЧНТУ, 2016. С. 266-267.

5. Судово-бухгалтерська експертиза: опорний конспект. Харків: ХДУХТ, 2019. URL: <http://elib.hduht.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5178/1>